

CONSIDERATIONS ON THE CAUSES OF TAX EVASION IN ROMANIA

Lecturer PhD Raluca-Viorica LIXANDRU

“Constantin Brâncoveanu” University of Pitești, Romania

Email: gherghina_raluca@yahoo.com

Abstract: *Tax evasion is the result of an imperfect legislation, which has not been well assimilated. One of the causes of tax evasion is excessive taxation. The emergence of tax evasion arises from the simple game of interest. Given the context of the current mentality, committing an act of tax evasion is a proof of ability rather than dishonesty. The anti-taxation reaction in our country came together with the democratisation of public finances. The people who have highly sided with this direction were the ones who before the introduction of the tax reforms were exempt or enjoyed the privileges regarding their tax obligations. Evading the tax obligations can be achieved through a variety of means, the most important ones being the illicit processes and the exploitation of loopholes.*

Keywords: *tax evasion, fraud, legislation, taxation.*

JEL Classification: *K3, K34.*

Tax evasion is one of the most studied and controversial chapters in tax law, both by practitioners and theoreticians. To understand its causes, one must first see what tax evasion is and what forms it can take.

When we actually talk about fraud, we equally talk about legal or legitimate fraud, about illegal fraud, international evasion, legal evasion, illegal evasion, about tax havens or shelters, about the abuse of the right to run away from tax, about the freedom to choose the least taxed path or the tax underestimate, fraud against the law or underground economy (Hoan, 1997).

Tax evasion is the logical result of the flaws and inconsistencies of an imperfect legislation, of the faulty implementation methods, as well as of non-stipulation and incompetence of the legislator whose excessive taxation is as guilty as those to whom he/she causes thereby evasion (Aguna, 2013).

The most common methods of tax avoidance are: legal tax evasion and fraudulent tax evasion.

Legal tax evasion is possible when the law is incomplete or it has inaccuracies. The taxpayer attempts to benefit as much as possible from the advantages offered by the tax regulations in force. The shortcomings and the inadequacies of the legislation lead to the creation of this method of tax evasion.

The cases of “legal” tax evasion appeared in practice are highly diversified, but they are some of the most common (Aguna, 2013):

- the use in certain limits of the legal provisions on charitable donations, whether or not they actually occurred, leads to the avoidance of a part of the taxable income;
- the decrease from the taxable income of the protocol expenses, advertising or publicity, whether they were made or not;
- the practice of certain companies to invest some of the profits made in the purchase of cars and technical machinery for which the state provides reductions in the corporation tax, a measure designed to stimulate the accumulation;
- favourable interpretation of the legal provisions which stipulate important facilities for the contributions that support the social, cultural, scientific and sports activities.

Fraudulent tax evasion is achieved by breaking the law. The taxpayer flagrantly violates the law in order to evade the payment of taxes and other contributions to the state.

The forms of this tax evasion are extremely numerous and should be considered for the accounting researching. In the judicial practice they were often met in the following forms:

- filling out the accounting records with false figures;
- preparing documents for fictitious payments;
- preparing false statements;
- making false accounting records;
- reduction of the turnover;
- failure to declare the taxable matter;
- addition and reporting errors;
- accounting on expenses and fictitious invoices;
- issuing invoices with actual sales, as well as sales made without invoices;
- declaring lower revenue than the actual one;
- falsifying the balance sheet, a method feasible by the agreement between the employer and the chief accountant, they are held to jointly respond for the deed;
- creating passive accounts, where various amounts of money can be deposited, etc.

The proportion of tax evasion differs from one country to another, depending on each country's laws and social realities. For example, in France tax evasion is estimated at 200 million euros (approximately 3% of the GDP) of which only 20% is recovered by the tax authorities (aguna, 2013).

In Romania the phenomenon is much broader, the causes being mainly related to a tax legislation with many imperfections. The sanctioning measures have failed to frighten those who commit such deeds.

In the fight against tax evasion it is very important to understand its causes and what makes the taxpayer become a tax dodger.

There are many causes of tax evasion. One of the most important ones is the tax legislation which is incomplete and has some inconsistencies and ambiguities. A clear, precise and consistent regulation is needed to categorically prohibit this phenomenon.

There may also be other causes, such as the psychology of the tax payer and his/her insufficient education (Hoan , 1997).

The main parties injured by the phenomenon of tax evasion are the state and the taxpayer. The state because it is devoid of some of the revenue necessary to carry out his/her specific activity and the taxpayer because the taxes relate to a mass of diminished income.

Defrauding the IRS differs from one social category to another, depending on the activity that they carry out and on the income they benefit from.

It is noteworthy that the employees benefit from the least opportunities to defraud the IRS because their enforcement is based on the testimony of a third party – the entrepreneur. Instead, traders, industrialists, freelancers fully benefit from the opportunities to avoid paying the tax, offered by the enforcement based on the statement (aguna, 2014).

One of the causes of tax evasion in our country is represented by the stipulations of Law no. 31/1990 regarding the trading companies that offer trade companies the opportunity to be established and operate with many activities in the their business, without checking the endowments and actual conditions of their performance under the law.

Furthermore, another issue is the lack of the legal provisions of the suspension proceedings of the traders, although Law 31/1990 stipulates some of the terms regarding the possibility of suspending the economic agents for repeated violations.

Tax avoidance arrangements are the following:

- the taxpayer does not honour his/her tax burden, especially in the case of excessive taxation;
- use of means that violate the tax laws;
- tax law allows tax evasion by a favourable regime.

According to the Ministry of Public Finance in our country, the most common ways are found in the case of the profit tax, in the case of the VAT and in the case of excise duties.

Thus, in the case of the profit tax (aguna, 2014), we distinguish:

- the reduction of the taxation basis;
- failure to fully record the revenues;
- transfer of taxable income to newly created companies within the same group;
- incorrect classification in the exemption periods.

Related to VAT (aguna, 2013), we distinguish:

- misapplication of the deductions regimes;
- failure to cover certain operations within the scope of the VAT in the tax calculation basis;
- failure to register as taxpayer to reach the ceiling provided by the law;
- failure to record and pay the value added tax related to advance payments received from the customers;
- evading payment of the VAT by declaring some imports as temporary.

Regarding the excise duties, tax evasion was found under the following forms:

- misstating the actual operations in the case of excisable goods (more commonly met in alcohol);
- reduction of the taxation base.

The first law against tax evasion, after 1989, was Law no. 87/1994. The current legal regime on tax evasion is regulated by Law no. 241/2005 for preventing and fighting tax evasion¹.

The law does not stipulate a definition of tax evasion, which remains the prerogative of theoreticians and practitioners. There are many methods of the criminal activity, which may take the form of actions and inactions, such as:

- evading payment of taxes and contributions owed to the state by not recording some activities for which the law requires registration;
- failure to record by accounting documents or other legal documents, entirely or partly, the revenues or to record the expenses which are not based on real transactions, if they resulted in the non-payment of the tax or its reduction;
- organisation of a double accounting record by the company manager or other people with financial and accounting responsibilities;
- memory alteration of the taxation devices, of the marking devices or of other means of storing information in order to reduce taxable income;
- incomplete preparation of the documents for accounting.

Law 241/2005 for preventing and fighting against tax evasion provides categories of deeds established as crimes under this law system:

1. Deeds aimed at taxable matter concealment and at altering the taxable matter subject to taxes and duties. Such facts can be the following:
 - concealment of the goods or taxable or chargeable income;
 - failure to record, entirely or partly, in the accounting documents of the commercial operations made or of the revenues;

¹ Official Gazette no. 672 of 27 July 2005.

- highlighting in the accounting documents of the fictitious operations.
2. Deeds likely to alter the tax liability for failure to fulfil or improper fulfilment of the obligations of financial and accounting discipline:
 - altering, destroying or hiding the accounting documents, memories of the taxation devices or electronic cash registers or other data storage media;
 - performing double accounting records;
 - deliberate failure to re-make the destroyed accounting documents within the time entered in the control records.
 3. Acts committed in connection with the fiscal control duties of the competent organs and the accomplishment of the tax claims in order to prevent the tax authority's knowledge of the fiscal realities:
 - unjustified refusal of a person to submit to the competent bodies the legal documents and assets of the estate, in order to prevent the financial, tax or customs controls;
 - preventing, under any form, the competent bodies from entering, as provided by the law, offices, premises or land in order to assist the financial, tax and customs controls;
 - evading the financial, tax or customs checks by failure to declare or by fictitious declaring or by misreporting regarding the main or secondary head offices of the people under control;
 - substituting, degradation or alienation by the debtor or by third parties of the forfeitures according to the Fiscal Procedure Code and the Code of Criminal Procedure.
 4. Acts committed by taxpayers in connection with the payment of budgetary duties in the case of withholding taxes.
 5. Acts which reduce the tax burden due to the consolidated budget, but at the same time undue income is obtained on account of the state budget. The facts are made with direct intent and may consist of: putting into circulation, without right, of stamps, banderols and standardised forms used in the tax area, with special treatment.
 6. Establishment in bad-faith by the taxpayer of the taxes or contributions, resulting in obtaining, without right, some sums of money by way of repayment from the generally consolidated budget or compensations due to the generally consolidated budget.

There are multiple effects of tax evasion, both on the formation of the state revenues and the economic, social and political effects.

Tax evasion leads to diminishing the state revenue. This phenomenon leads to the formation of a smaller state budget and the state can no longer perform its basic functions. In this situation, the state can only take one measure to collect new funds, namely, increasing the existing taxes and the introduction of new taxes and duties.

This is visible in our country. There occurs a vicious circle from which one can only exit if the tax evasion phenomenon significantly reduces and the amount of income that is eluded from the state budget is also reduced (aguna, 2013).

The economic effects of tax evasion are reflected upon the taxpayers who comply with their tax obligations and upon the taxpayers who do not fulfil their tax obligations. The failure to pay the budgetary claims triggers an increased income for the one who does not pay them. These revenues cannot be used in the legal economic cycle, since they are stolen.

The social effects of tax evasion are important in the licit economic cycle. In the case in which an honest taxpayer sees directly the consequences of high tax rates on his/her

economic activities and on the income he/she gets in the end and notices that the economic situation of another taxpayer is much better because he/she does not pay his/her obligations to the state budget, and the tax authority is unable to sanction these taxpayers and to recover the budgetary claims, or if he/she does it, it happens much later, when the honest taxpayer can conclude that it is more profitable, economically speaking, to apply the tax evasion method as well, even if at a certain moment he/she would be required to pay certain penalties of a financial nature (aguna, 2013).

In this situation the feeling felt by the honest taxpayer is that of inequity.

From a political point of view, the phenomenon of tax evasion is a source of distrust for the governments in which this phenomenon is striking. The taxpayers feel this sense of unfairness, an aspect that generates distrust against the political powers.

Fighting tax evasion means removing the causes that trigger this phenomenon.

As I have stated earlier, among the causes of tax evasion there are the tax burdens excessiveness and the legislative loophole. It should be emphasised that one of the causes is the insufficient citizenship education and tax education of the taxpayers, as well as the overzealous tax authorities who are sometimes prone to exaggeration (aguna, Tutungiu, 1995).

Conclusions

Establishing the conditions that encourage tax evasion and the knowledge of its causes creates the possibility to limit this phenomenon. Throughout my research I have pointed out that tax evasion has many causes, from imperfect legislation, to the attitude of the citizen towards the law and the financial education that he has acquired.

Currently there is a huge disproportion between the taxpayer and the IRS, the two main actors of the tax law. The need for reform under this aspect can be felt, for example, in relation to the collection, transmission and use of personal data during tax audits. A regulation of the fiscal process rules is required since it is a weak area.

References

1. C rpenaru, S., 2012. *Drept comercial roman*. Bucure ti: C.H Beck.
2. Hoan , N., 1997. *Evaziunea fiscal* . Bucure ti: Tribuna Economic .
3. aguna, D.D. et al, 1996. *Procedura fiscal* . Bucure ti: Oscar Print.
4. aguna, D.D., 2003. *Drept financiar i fiscal*. Bucure ti: All Beck.
5. aguna, D.D., 2013. *Drept financiar i fiscal*. Bucure ti: C.H. Beck.
6. aguna, D.D., 2014. *Drept financiar i fiscal*. Bucure ti: C.H. Beck.
7. aguna, D.D, Tutungiu, M.E., 1995. *Evaziunea fiscal* . Bucure ti: Oscar Print.

CONSIDERAȚII PRIVIND CAUZELE EVAZIUNII FISCALE ÎN ROMÂNIA

Lect. univ. dr. Raluca-Viorica LIXANDRU

Universitatea "Constantin Brâncoveanu" din Pitești, România

Email: gherghina_raluca@yahoo.com

Rezumat: *Evaziunea fiscală este rezultatul unei legislații imperfecte și care nu a fost bine asimilată. Fiscalitatea excesivă reprezintă una dintre cauzele evaziunii fiscale. Apariția evaziunii fiscale se naște din simplul joc al interesului. În mentalitatea curentă s-a comișit o faptă de evaziune fiscală reprezentată o dovadă de abilitate și nu de necinste. Reacția antifiscală din țara noastră a venit odată cu democratizarea finanțelor publice. Persoanele care s-au manifestat accentuat în această direcție au fost cele care, înaintea introducerii reformelor fiscale, erau exonerate sau se bucurau de privilegii în ceea ce privește obligațiile lor fiscale. Sustragerea de la obligațiile fiscale se poate realiza printr-o multitudine de mijloace, cele mai importante fiind procedeele ilicite și exploatarea lacunelor legislative.*

Cuvinte-cheie: *evaziune fiscală, fraudă, legislație, fiscalitate.*

Clasificare JEL: K3, K34.

Evaziunea fiscală reprezintă unul dintre capitolele cele mai studiate și controversate din dreptul fiscal, atât de practicieni, cât și de teoreticieni. Pentru a înțelege cauzele acesteia trebuie mai întâi să vedem ce este evaziunea fiscală și ce forme poate îmbrăca.

Dacă se vorbește într-adevăr de fraudă, se vorbește în aceeași măsură de fraudă legală sau legitimă, de fraudă ilegală, de evaziune internațională, de evaziune legală, de evaziune ilegală, de paradisuri fiscale sau de refugii, de abuzul dreptului de a fugi din fața impozitului, de libertatea alegerii celei mai puțin impozante sau subestimarea fiscală, fraudă la lege sau economia subterană (Hoanță, 1997).

Evaziunea fiscală este rezultatul logic al defectelor și inadvertențelor unei legislații imperfecte, a metodelor defectuoase de aplicare, precum și a unei neprevederi și nepriceperii legiuitorului a cărei fiscalitate excesivă este tot atât de vinovată ca și cei pe care îi provoacă, prin aceasta, la evaziune (Aguna, 2013).

Cele mai întâlnite modalități ale evaziunii fiscale sunt: evaziunea fiscală legală și evaziunea fiscală frauduloasă.

Evaziunea fiscală legală este posibilă atunci când legea este lacunară sau prezintă inadvertențe. Contribuabilul încearcă să beneficieze, într-o măsură cât mai mare, de avantajele oferite de reglementările fiscale în vigoare. Inadvertențele legislației și lacunele acesteia duc la crearea acestei modalități a evaziunii fiscale.

Cazurile de evaziune fiscală "legală" aparute în practică sunt extrem de diversificate, dar cele mai frecvent întâlnite sunt (Aguna, 2013):

- folosirea, în anumite limite, a prevederilor legale cu privire la donațiile filantropice, indiferent dacă acestea au avut loc sau nu duc la sustragerea unei părți din veniturile impozabile;

- scăderea din venitul impozabil a cheltuielilor de protocol, reclamă sau publicitate, indiferent dacă au fost făcute sau nu;

- practica unor societăți de a investi o parte din profitul realizat în achiziții de mașini și echipamente tehnice pentru care statul acordă reduceri ale impozitului pe profit, în măsură menită să stimuleze acumularea;

- interpretarea favorabilă a dispozițiilor legale care prevăd importante facilități pentru contribuțiile la sprijinirea activităților sociale, culturale, științifice și sportive.

Evaziunea fiscală frauduloasă se realizează prin încălcarea legii. Contribuabilul încalcă flagrant legea cu scopul de a se sustrage de la plata impozitelor, taxelor și a altor contribuții către stat.

Formele acestei evaziuni sunt extrem de numeroase și trebuie luate în considerare la cercetarea contabilă. În practica judiciară, au fost întâlnite frecvent următoarele forme:

- completarea registrelor contabile cu cifre nereale;
- întocmirea de documente de plăți fictive;
- întocmirea de declarații false;
- alcătuirea de registre contabile nereale;
- reducerea cifrei de afaceri;
- nedeclararea materiei impozabile;
- erori de adunare și de raportare;
- contabilizări de cheltuieli și facturi fictive;
- emiterea de facturi fără vânzare efectivă, precum și vânzările fictive fără factură;
- declararea de venituri inferioare celor reale;
- falsificarea bilanțului, modalitate realizabilă prin înțelegerea dintre patron și contabilul șef, ei fiind ținuți să răspundă solidar pentru fapta comisă;
- crearea de conturi pasive, unde pot fi depozitate diferite sume de bani etc.

Proporția evaziunii fiscale diferă de la o țară la altă, în funcție de legislația fiecăreia și de realitățile sociale din fiecare țară. De exemplu, în Franța fraudă fiscală este estimată la 200 milioane euro (aproximativ 3% din PIB), din care numai 20% este recuperat de organele fiscale (Aguna, 2013).

În România, fenomenul este mult mai amplu, cauzele fiind legate, în principal, de o legislație fiscală cu multe imperfecțiuni. Măsurile sancționatoare nu au reușit să îi sperie pe cei care comit astfel de fapte.

În combaterea evaziunii fiscale, este foarte important să se înțeleagă cauzele acesteia, ceea ce îl determină pe contribuabil să devină evazionist.

Există o multitudine de cauze ale evaziunii fiscale. Una dintre cele mai importante este legislația fiscală care este incompletă și prezintă o serie de inadvertențe și neclarități. Este necesar o reglementare clară, precisă și unitară, care să interzică în mod categoric acest fenomen.

De asemenea, pot exista și alte cauze, precum: psihologia contribuabilului și insuficiența educației fiscale (Hoanță, 1997).

Principalele părți păgubite prin fenomenul evaziune fiscală sunt statul și contribuabilul. Statul deoarece este lipsit de o parte din veniturile necesare pentru desfășurarea activității sale specifice și contribuabilul pentru că impozitele se raportează la o masă de venituri diminuată.

Fraudarea fiscoasă diferă de la o categorie socială la alta, în funcție de activitatea ce o desfășoară fiecare și de veniturile de care beneficiază.

De observat faptul că salariații beneficiază de cele mai mici posibilități de fraudare a fiscoasă, deoarece impunerea acestora se face pe baza declarației unui terț – a întreprinzătorului. În schimb, comercianții, industriașii, liber-profesioniștii beneficiază din plin de posibilități de eschivare de la plata impozitului, pe care le oferă impunerea pe bază de declarație (Aguna, 2014).

Una dintre cauzele evaziunii fiscale în țara noastră este reprezentată de prevederile Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, care oferă posibilitatea înființării și funcționării de societăți comerciale cu foarte multe activități în obiectul de activitate, fără a se verifica dotările și condițiile reale de desfășurare a acestora în baza legii.

De asemenea, o altă cauză constă în lipsa prevederilor legale procedurii de suspendare a agenților economici, deși în Legea 31/1990 sunt stipulate niște condiții privind posibilitatea suspendării agenților economici, în cazul abaterilor repetate.

Modalitățile evaziunii fiscale sunt următoarele:

- contribuabilul nu îi onorează sarcinile fiscale, mai ales în cazul unei fiscalități excesive;
- folosirea de mijloace care încalcă legea fiscală;
- legea fiscală permite evaziunea printr-un regim favorabil.

Potrivit Ministerului Finanțelor Publice din țara noastră, modalitățile cele mai frecvente se întâlnesc în cazul impozitului pe profit, în cazul TVA și la accize.

Astfel, în cazul impozitului pe profit (Aguna, 2014) distingem:

- reducerea bazei de impozitare;
- neînregistrarea integrală a veniturilor realizate;
- transferul veniturilor impozabile la societățile nou create în cadrul aceluiași grup;
- încadrarea eronat în perioadele de scutire.

Referitor la TVA (Aguna, 2013), distingem:

- aplicarea eronată a regimurilor deducerilor;
- necuprinderea unor operațiuni ce intră în sfera taxei pe valoarea adăugată în baza de calcul a taxei;
- neînregistrarea ca platitor la atingerea plafonului prevăzut de lege;
- neevidențierea și nevirarea taxei pe valoarea adăugată aferentă avansurilor încasate de la clienți;
- sustragerea de la plata taxei pe valoarea adăugată prin declararea unor importuri ca fiind temporare.

În ceea ce privește accizele, evaziunea fiscală a fost întâlnită sub următoarele forme:

- declararea incorectă a operațiunii reale în cazul unor produse accizabile (mai des întâlnit, la alcool);
- micșorarea bazei de impozitare.

Prima lege privind combaterea evaziunii fiscale, după anul 1989, a fost Legea nr. 87/1994. Regimul juridic actual privind evaziunea fiscală este reglementat de Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale (Monitorul Oficial nr. 672 din 27 iulie 2005).

Legea nu stipulează o definiție a evaziunii fiscale, aceasta rămânând apanajul teoreticienilor și practicienilor. Sunt prevăzute numeroase modalități ale activității infracționale, care pot îmbrăca forma acțiunilor și inacțiunilor, precum:

- sustragerea de la plata impozitelor, taxelor și contribuțiilor datorate statului, prin neînregistrarea unor activități pentru care legea prevede obligația înregistrării;
- neevidențierea prin acte contabile sau alte documente legale, în întregime sau în parte, a veniturilor realizate ori de a înregistra cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale, dacă au avut ca urmare neplata ori diminuarea impozitului;
- organizarea unei evidențe contabile duble, de către conducătorul unității sau alte persoane cu atribuții financiar-contabile;
- alterarea memoriilor aparatelor de taxat, de marcaj sau a altor mijloace de stocare a informațiilor în scopul diminuării veniturilor impozitate;
- întocmirea incompletă de documente privind evidența contabilă.

Legea 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale prevede categorii de fapte incriminate ca infracțiuni în sistemul acestei legi:

1. Fapte care au drept scop ascunderea materiei impozabile și alterarea masei impozabile supus impozitelor și taxelor. Constituie astfel de fapte următoarele:
 - ascunderea bunului sau venitului impozabil sau taxabil;

- neevidențierea, total sau parțial, în actele contabile a operațiunilor comerciale efectuate sau a veniturilor realizate;
 - evidențierea în actele contabile de operațiuni fictive.
2. Fapte de natură a altera datoria fiscală prin neîndeplinirea ori îndeplinirea defectuoasă a unor obligații de disciplină financiar-contabilă :
 - alterarea, distrugerea sau ascunderea de acte contabile, memorii ale aparatelor de taxat ori de marcat electronice fiscale sau de alte mijloace de stocare a datelor;
 - realizarea de evidențe contabile duble;
 - nerefacerea, cu intenție, de documente de evidență contabilă distruse, în termenul înscris în documentele de control.
 3. Fapte săvârșite în legătură cu atribuțiile de control fiscal ale organelor competente și realizarea creanțelor fiscale, în scopul împiedicării cunoașterii de către organul fiscal a realităților fiscale:
 - refuzul nejustificat al unei persoane de a prezenta organelor competente documentele legale și bunurile din patrimoniu, în scopul împiedicării verificărilor financiare, fiscale sau vamale;
 - împiedicarea, sub orice formă, a organelor competente de a intra, în condițiile prevăzute de lege, în sedii, incinte ori pe terenuri, cu scopul efectuării verificărilor financiare, fiscale sau vamale;
 - sustragerea de la efectuarea verificărilor financiare, fiscale sau vamale, prin nedeclararea, declararea fictivă ori declararea inexactă cu privire la sediile principale sau secundare ale persoanelor verificate;
 - substituirea, degradarea sau înstrăinarea de către debitor ori de către terțe persoane a bunurilor sechestrate, conform prevederilor Codului de procedură fiscală și ale Codului de procedură penală.
 4. Fapte săvârșite de contribuabili în legătură cu plata drepturilor bugetare în cazul impozitelor cu reținere la sursă.
 5. Fapte prin care se diminuează sarcina fiscală datorată bugetului consolidat, dar în același timp, se obțin și venituri necuvenite pe seama bugetului de stat. Faptele se realizează cu intenție directă și pot consta în: punerea în circulație, fără drept, a timbrelor, banderolelor sau formularelor tipizate, utilizate în domeniul fiscal, cu regim special.
 6. Stabilirea cu rea-credință de către contribuabil a impozitelor, taxelor sau contribuțiilor, având ca rezultat obținerea, fără drept, a unor sume de bani cu titlu de rambursări de la bugetul general consolidat sau compensări datorate bugetului general consolidat.

Efectele evaziunii fiscale sunt multiple, atât asupra formării veniturilor statului, cât și efecte economice, sociale, politice.

Evaziunea fiscală duce la diminuarea veniturilor statului. Acest fenomen duce la formarea unui buget de stat mai mic, iar statul nu-și mai poate îndeplini funcțiile sale de bază. În această situație, statul nu poate lua decât o singură măsură pentru a colecta noi fonduri, și anume, creșterea impozitelor existente și introducerea de noi impozite și taxe.

Acest aspect este vizibil și în țara noastră. Se produce un cerc vicios din care se poate ieși doar dacă se reduce semnificativ fenomenul evaziunii fiscale și se reduce volumul de venituri ce se sustrag de la bugetul de stat (Aguna, 2013).

Efectele economice ale evaziunii fiscale se produc asupra contribuabililor ce își respectă obligațiile fiscale și asupra contribuabililor ce nu își respectă obligațiile fiscale. Neplata creanțelor bugetare determină un venit crescut pentru cel care nu le achită. Aceste venituri nu pot fi folosite în circuitul economic legal, ele fiind sustrate.

Efectele sociale ale evaziunii fiscale sunt importante în circuitul economic licit. În situația în care un contribuabil cinstit vede, în mod direct, care sunt consecințele unor cote mari de impozitare asupra activităților sale economice și asupra veniturilor pe care le obține la final și observă că situația economică a unui alt contribuabil este cu mult mai bună pentru că nu își plătește obligațiile față de bugetul de stat, iar autoritatea fiscală nu este în măsură să sancționeze pe acești contribuabili și să recupereze creanțele bugetare sau dacă o face, acest lucru se întâmplă cu mare întârziere, atunci contribuabilul cinstit poate ajunge la concluzia că este mai profitabil, din punct de vedere economic, să aplice și el metoda evaziunii fiscale, chiar dacă la un moment dat ar fi obligat să plătească anumite penalități de natură financiară (Aguna, 2013).

În această situație, sentimentul resimțit de contribuabilul corect este acela de inechitate.

Din punct de vedere politic, fenomenul de evaziune fiscală reprezintă o sursă de neîncredere pentru guvernanții în care acest fenomen este pregnant. Contribuabilii resimt sentimentul de inechitate, aspect generator de neîncredere față de puterile politice.

Combaterea evaziunii fiscale constă în înlăturarea cauzelor care determină acest fenomen.

Așa cum am precizat anterior, printre cauzele evaziunii fiscale se numără excesivitatea sarcinilor fiscale și lacuna legislativă. Trebuie subliniat că una dintre cauzele care reprezintă și insuficiența educației cetățenești și educației fiscale a contribuabililor, precum și excesul de zel al organelor fiscale predispușe uneori la exagerări (Aguna, Tutungiu, 1995).

Concluzii

Determinarea condițiilor care favorizează evaziunea fiscală și cunoașterea cauzelor acesteia creează posibilitatea limitării acestui fenomen. Pe parcursul studiului meu am subliniat faptul că evaziunea fiscală are o multitudine de cauze, de la imperfecțiunea legislației, până la atitudinea cetățeanului față de lege și educația financiară pe care a dobândit-o.

În momentul actual, există o disproporție uriașă între contribuabil și Fisc, cei doi actori principali din dreptul fiscal. Nevoia de reformă, sub acest aspect, se simte, de exemplu, în ceea ce privește colectarea, transmiterea și utilizarea datelor personale în cursul controalelor fiscale. Este necesară o reglementare a regulilor procesului fiscal, acesta fiind un domeniu deficitar.

Bibliografie

1. Crăciunaru, S., 2012. *Drept comercial român*. București: C.H Beck.
2. Hoan, N., 1997. *Evaziunea fiscală*. București: Tribuna Economică.
3. Aguna, D.D. et al, 1996. *Procedura fiscală*. București: Oscar Print.
4. Aguna, D.D., 2003. *Drept financiar și fiscal*. București: All Beck.
5. Aguna, D.D., 2013. *Drept financiar și fiscal*. București: C.H. Beck.
6. Aguna, D.D., 2014. *Drept financiar și fiscal*. București: C.H. Beck.
7. Aguna, D.D, Tutungiu, M.E., 1995. *Evaziunea fiscală*. București: Oscar Print.